

Dział III ŚWIAT I POLACY W DRUGIEJ POŁOWIE XIX w. – lekcja powtórzeniowa

Tematy:

1. Europa w drugiej połowie XIX w.
2. Stany Zjednoczone Ameryki Północnej w XIX w.
3. Gospodarka, nauka i kultura od połowy XIX w.
4. Przemiany gospodarcze i społeczne na ziemiach polskich w drugiej połowie XIX w.
5. Polacy i zaborcy w drugiej połowie XIX w.
6. Narodziny nowoczesnych ruchów politycznych w Europie i na ziemiach polskich.
7. Kolonializm w XIX w.

1. Daty

Data	Wydarzenie
1859	Wojna Francji i Królestwa Sardynii z Cesarstwem Austriackim. przyłączono Lombardię do Królestwa Sardynii.
1860	Powstanie w Królestwie Obojga Sycylii. Wyprawa Garibaldiiego.
1861	Powstanie Królestwa Włoch.
1866	Na skutek wojny austriacko – pruskiej Wenecja zostaje przyłączona do Włoch.
1870	Na skutek wojny francusko – pruskiej do Włoch zostaje przyłączony obszar Rzymu.
1867	Przekształcenie Cesarstwa Austriackiego w Austro – Węgry.
1864	Wojna Prus i Austrii z Danią o Szlezwik i Holsztyn.
1866	Wojna prusko – austriacka. Austria wycofuje się ze Związku Niemieckiego.
1870 - 71	Wojna francusko – pruska. Do Prus zostaje przyłączona Alzacja i Lotaryngia.
1871	Powstanie Cesarstwa Niemieckiego.
1852	Powstanie II Cesarstwa Francuskiego.
1870	Powstanie III Republiki we Francji
1871	Wybuch Komuny Paryskiej
1861 - 1865	Wojna secesyjna w USA
1863	Zniesienie niewolnictwa w USA.
1885	Rugi pruskie
1886	Powstanie komisji kolonizacyjnej

2. Postacie historyczne

Imię i nazwisko	Opis
Giuseppe Garibaldi	Rewolucjonista włoski, który walczył o zjednoczenie Włoch. Stanął na czele Wyprawy 1000 Czerwonych Koszul do Królestwa Obojga Sycylii, które po zwycięstwie przekazał Wiktorowi Emanuelowi II.
Kamil Cavour	Premier Królestwa Sardynii, który doprowadził do zjednoczenia Włoch.
Victor Emanuel II	Król Sardynii z dynastii sabaudzkiej, który został pierwszym królem zjednoczonych Włoch.
Franciszek Józef	Cesarz austriacki, który panował w 2 połowie XIX w. Za jego panowania Cesarstwo przekształciło się w Austro - Węgry, a poszczególne części imperium zyskały autonomię.
Otto von Bismarck	Kanclerz Prus, który doprowadził do zjednoczenia Niemiec. Pierwszy kanclerz zjednoczonych Niemiec.

Wilhelm I	Król Prus z dynastii Hohenzollernów, od 1871 r. pierwszy cesarz niemiecki..
Jarosław Dąbrowski	Generał, dowodził wojskami Komuny Paryskiej.
Abraham Lincoln	Prezydent USA, który doprowadził do zniesienia niewolnictwa.
Jefferson Davies	Prezydent Konfederacji Stanów Zjednoczonych Ameryki Północnej
Generał Grant	Głównodowodzący wojskami Unii w czasie wojny secesyjnej.
Generał Lee	Głównodowodzący wojskami Konfederacji podczas wojny secesyjnej.
Thomas Edison	Wynalazca żarówki elektrycznej.
Samuel Morse	Wynalazca telegrafu.
Aleksander Bell	Wynalazca telefonu
Ludwik Pasteur	Wynalazca szczepionki na wściekliznę.
Wilhelm Roentgen	Wynalazca promieni X i aparatu Roentgena.
Karol Darwin	Twórca teorii ewolucji.
Maria Skłodowska - Curie	Odkryła pierwiastki promieniotwórcze rad i polon
Piotr Curie	Wraz z żoną Marią odkrył rad – pierwiastek promieniotwórczy.
Dmitrij Mendelejew	Sporządził układ okresowy pierwiastków
Dezydery Chłapowski	Jeden z prekursorów pracy organicznej na ziemiach zaboru pruskiego.
Hipolit Cegielski	Prekursor pracy organicznej na ziemiach polskich. Założył fabrykę maszyn rolniczych w Poznaniu.
Leopold Kronenberg	Przemysłowiec polski, założyciel Szkoły Wyższej Handlowej w Warszawie.
Edmund Burke	Główny ideolog konserwatyzmu.
Eduard Bernstein	Główny ideolog socjalizmu
Karol Marks	Twórca koncepcji walki klas i ideologii komunistycznej.
Fryderyk Engels	Współtwórca ideologii komunistycznej.
Leon XIII	ogłosił w 1891 r. encyklikę Rerum novarum, w której zawarto główne założenia ideologii chrześcijańskiej demokracji.
Józef Piłsudski	Wybitna postać, Naczelnik Państwa Polskiego po I wojnie światowej. Jeden z założycieli PPS.
Roman Dmowski	Główny ideolog narodowej demokracji (endecji)
Stanisław Stojałowski	Jeden z przedstawicieli ruchu ludowego na ziemiach polskich

3. Pojęcia

Nazwa pojęcia	Opis
Komunardzi	Rewolucjoniści francuscy z okresu Komuny Paryskiej.
Secesja	Wystąpienie 13 stanów z Unii i zawiązanie Konfederacji Stanów Zjednoczonych Ameryki Północnej.
Abolicjonizm	Ruch społeczny w USA, domagający się zniesienia niewolnictwa.
Realizm	Kierunek w sztuce XIX w., który polegał na jak najwierniejszym oddaniu rzeczywistości.
Akademizm	Kierunek w sztuce XIX w., w którym kładziono nacisk na przedstawianie piękna nawet jeżeli nie było to zgodne z rzeczywistością
Naturalizm	Kierunek w sztuce XIX w., który wykształca się z realizmu, a który polega na odzwierciedleniu rzeczywistości nie unikając pokazywania brzydoty otaczającego nas świata.
Impresjonizm	Kierunek w sztuce w 2 połowie XIX w., którego twórcy ukazywali własną

	wizję rzeczywistości za pomocą nanoszenia barwnych plam.
Symbolizm	Kierunek w sztuce 2 połowy XIX w., który ukazuje rzeczywistość za pomocą symboli
Uwłaszczenie	Nadanie ziemi chłopom za lub bez odszkodowania.
Praca organiczna	Ruch na rzecz podniesienia gospodarki, oświaty i kultury na ziemiach polskich w XIX w. Kładł nacisk na współpracę wszystkich warstw społeczeństwa, co gwarantowało ochronę bytu narodowego. Głosił, że tylko w ten sposób legalnie Polska ma szansę na odzyskanie niepodległości.
Zemiaństwo	Warstwa społeczna w XIX w. wywodząca się ze szlachty; właściciele ziemscy.
Inteligencja	Warstwa społeczna w XIX w., wywodząca się ze szlachty i mieszczaństwa, której członkowie byli reprezentantami tzw. wolnych zawodów
Rugi pruskie	Usunięcie 25 tys. Polaków, którzy nie byli poddanymi cesarza niemieckiego z Prus.
Kulturkampf	Polityka władz niemieckich skierowana przeciwko Kościołowi katolickiemu po zjednoczeniu Niemiec.
Hakata	Potoczna nazwa Związku dla Popierania Niemczyzny na Ziemiach Polskich.
Lojalizm	Postawa części społeczeństwa polskiego w XIX w., która polegała na współpracy z zaborcą.
Autonomia	Prawo określonego narodu, regionu w obrębie państwa do posiadania instytucji i uprawnień pozwalających na zachowanie tożsamości narodowej i kulturowej.
Konserwatyzm	Ideologia, która powstała w XVIII w., a rozwinęła się w XIX w. Kładła nacisk na takie wartości jak tradycja, religia, naród, rodzina. Zwolennicy silnej władzy wykonawczej.
Liberalizm	Ideologia, która powstała w XVIII w., a rozwinęła się w wieku XIX. Kładła nacisk na wolność jednostki i jej indywidualizm.
Socjalizm	Ideologia XIX w., która kładła nacisk na poprawę bytu robotników poprzez wprowadzenie reform socjalnych.
Komunizm	Ideologia XIX w., której twórcami byli Karol Marks i Fryderyk Engels. Głosiła konieczność rewolucji społecznej, na skutek której władze przejmie proletariat (robotnicy). ich celem było upaństwowienie własności i wprowadzenie równości społecznej.
Encyklika	Oficjalne pismo papieża poruszające problemy doktryny, organizacji Kościoła, życia katolików, kultu, kwestii społecznych.
Chadecja	Ideologia chrześcijańskiej demokracji, której twórcą był papież Leon XIII głosiła konieczność poprawy bytu robotników i walkę o poszanowanie godności ludzkiej.
Endecja	Potoczna nazwa narodowej demokracji – Stronnictwa Demokratyczno – Narodowego.
Nacjonalizm	Ideologia głosząca, że interes własnego narodu jest wartością najwyższą.
Kolonializm	Polityka państw polegająca na opanowaniu i utrzymaniu w zależności politycznej i gospodarczej terytoriów o niższym poziomie rozwoju.
Protectorat	Typ kolonii, na czele której stał miejscowy władca dysponujący własną administracją i wojskiem, ale całkowicie uzależniony od mocarstwa kolonialnego.
Dominium	Kolonia brytyjska posiadająca szeroką autonomię, przekształcająca się powoli w niezależne państwo.

Oprócz tego proszę umieć

- Rozpoznać style w sztuce – impresjonizm, postimpresjonizm, kubizm, fowizm
- Przyczyny i skutki wojny secesyjnej
- Przyczyny, przebieg i skutki zjednoczenia Włoch
- Przyczyny, przebieg i skutki zjednoczenia Niemiec
- Metody germanizacji i rusyfikacji na ziemiach polskich w drugiej połowie XIX w.
- Opisie cechy autonomii Galicji w XIX w.
- Stosunek do rusyfikacji i germanizacji – walkę Polaków o zachowanie polskości
- Nazwy i skróty partii politycznych
- Przyczyny i skutki kolonializmu
- Wymienić monarchie kolonialne
- umieć rozróżnić ideologie (konserwatyzm, liberalizm, socjalizm, komunizm, społeczna myśl Kościoła)